

ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ TAKİP RAPORU-Şubat 2024

Elektronik haberleşme sektöründeki gelişmelerin takip edilmesi amacıyla önemli görülen göstergelerin yer aldığı bu rapor, BTK, TÜİK, BIST gibi kuruluşlar tarafından yayınlanan resmi veriler kullanılarak TELKODER tarafından hazırlanmıştır. BTK Çeyrek raporlarının yayınlanmasının ardından her üç ayda bir yayınlanacaktır.

1- Elektronik Haberleşme Sektörü Büyüklüğü

Son çeyrekte gelirlerde önemli bir değişiklik yaşanmamıştır 😊

2- Elektronik Haberleşme Sektöründe Rekabet

2023 ikinci çeyreğe göre alternatif işletmecilerin Pazar payında düşüş yaşanmıştır. Bu oran AB'ye göre hala çok düşüktür 😞

3- Elektronik Haberleşme Sektöründe Şirket Piyasa Değerleri

Son üç ayda şirket piyasa değerlerinde düşüş yaşanmıştır 😞

4- Genişbant Abone Sayısı

Son üç ayda abone sayısında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır 😊

5- Fiber Uzunlukları

Son üç ayda fiber uzunluklarında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır 😊

6- Genişbant Uydu Hizmetleri

Son üç ayda uydu internet abone sayısında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır 😊

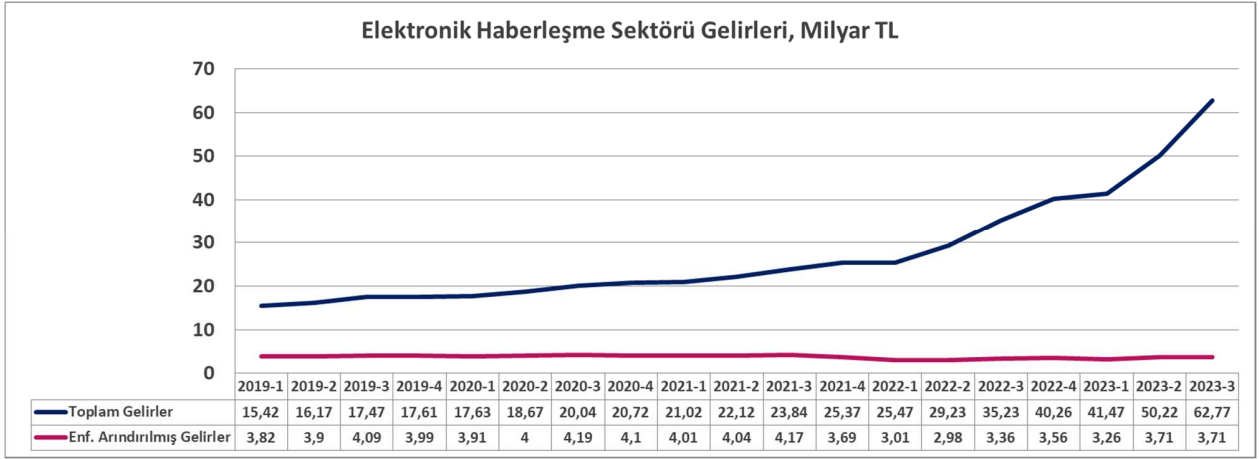
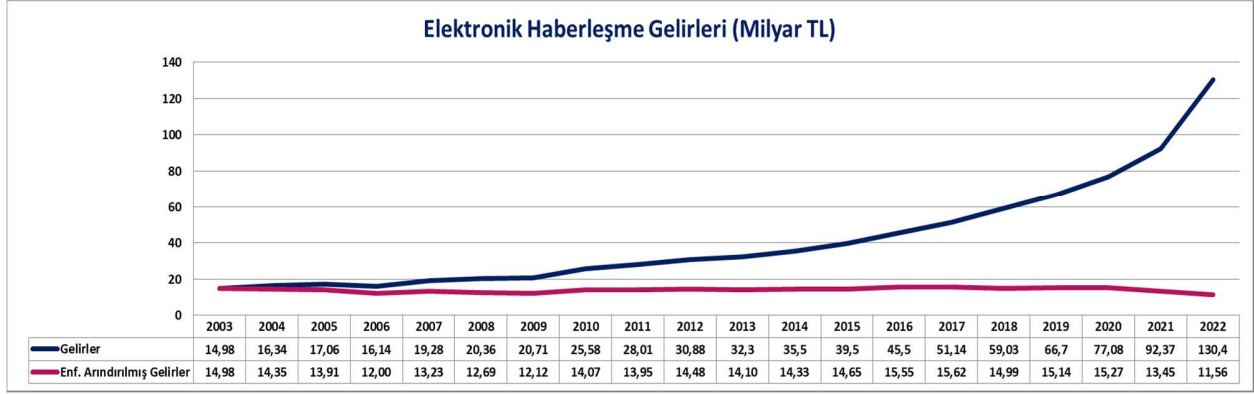
7- Ses Trafik Dağılımı

Son üç ayda toplam trafik içindeki sabit trafik oranında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır 😊

8- Veri Merkezi İşletmeciliği

Son üç ayda veri merkezi işletmeciliği alanında önemli bir gelişme yaşanmamıştır 😊

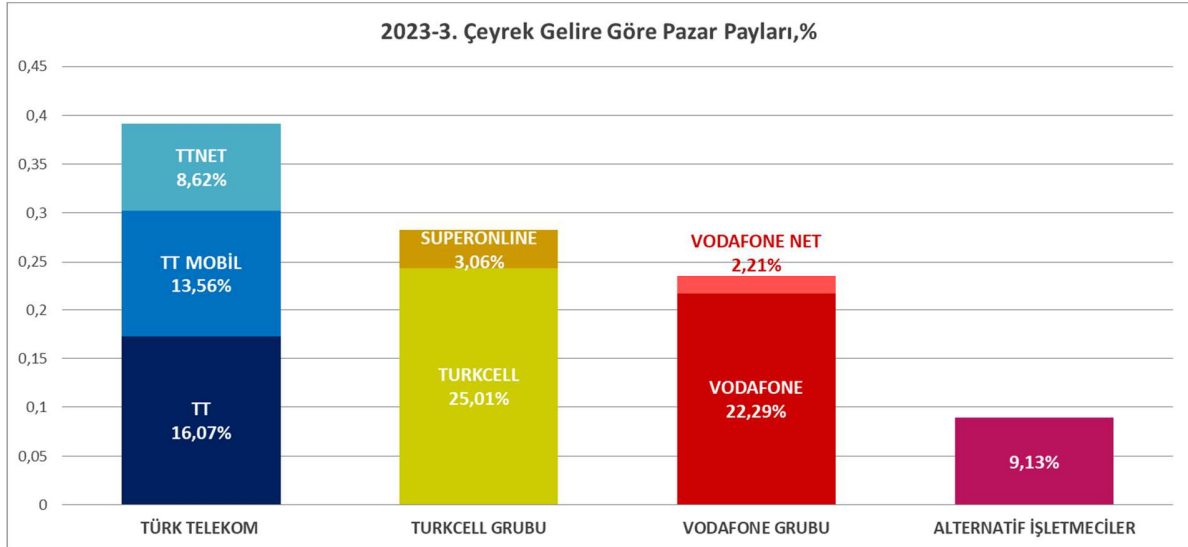
1- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜ BÜYÜKLÜĞÜ

Elektronik haberleşme sektörü gelirleri 2003 yılında 14,98 Milyar TL iken 2022 yılı sonu itibariyle 130,4 Milyar TL olarak tespit edilmiştir. Büyüme üzerindeki enflasyon etkisinin ortadan kaldırılması amacı ile TÜİK verileri kullanılarak ve 2003 yılı temel alınarak hesaplanan enflasyondan arındırılmış gelirlere göre ise 2022 yılı sonunda sektör gelirin 11,56 Milyar TL olduğu görülmektedir.

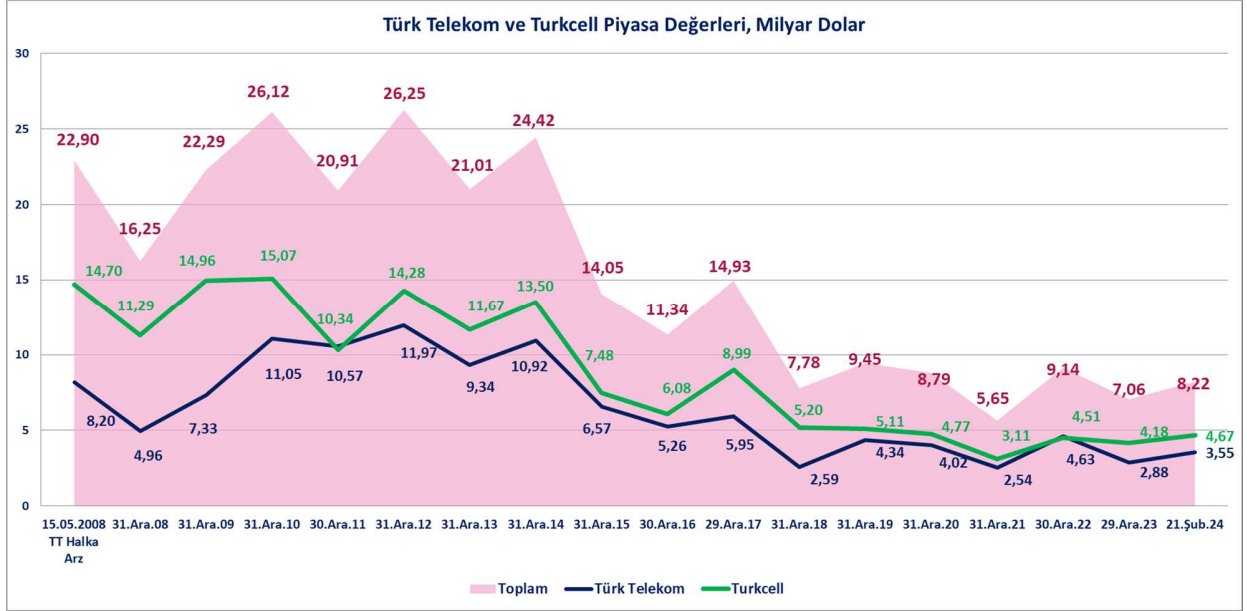
Elektronik haberleşme sektörü gelirleri, 2023 ikinci çeyrekte 50,22 iken, üçüncü çeyrek sonunda 62,77 Milyar TL olarak hesaplanmaktadır. Enflasyondan arındırılmış gelirlere de son çeyrekte önemli bir değişiklik yaşanmamıştır.

2- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE REKABET

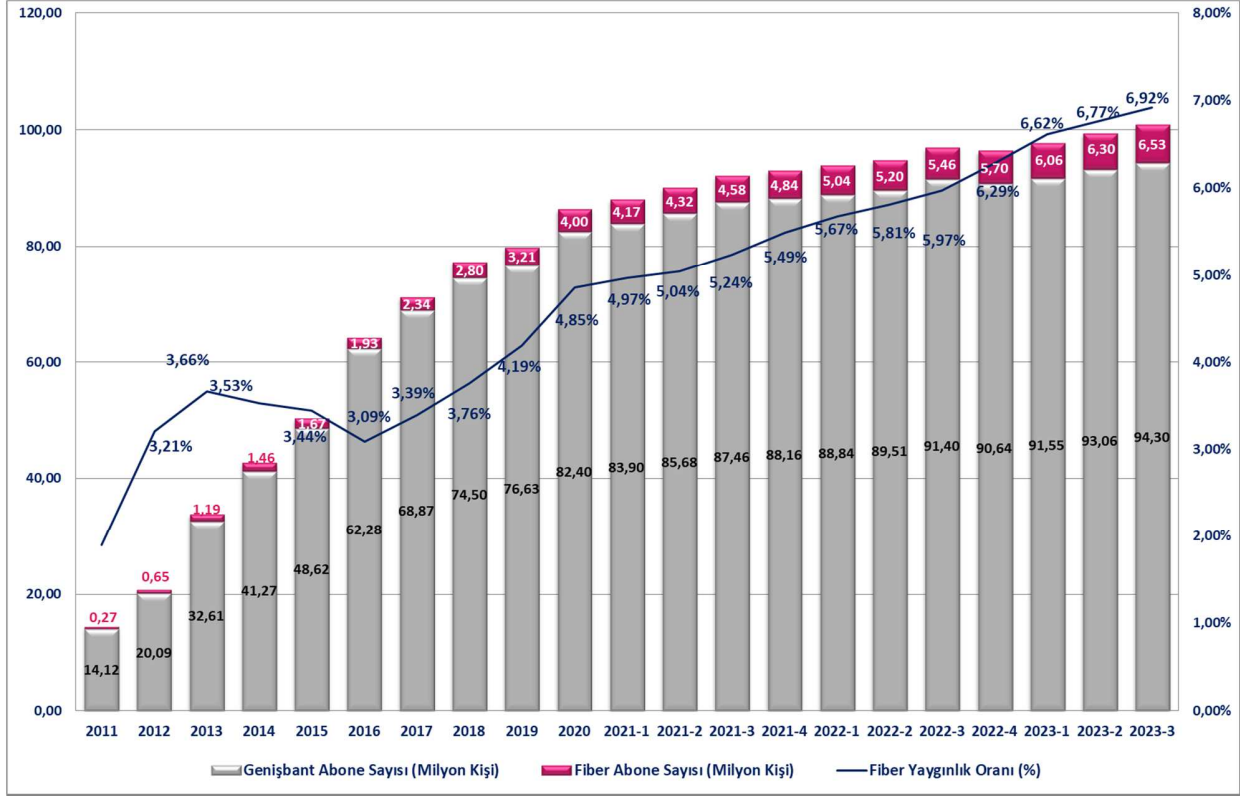
Yukarıdaki grafiklerde, 2002 yılında fiili olarak rekabete açılmış olan elektronik haberleşme sektöründe, sektör oyuncularının gelirlere göre Pazar paylarına yer verilmektedir. Buna göre; 2023 ikinci çeyrekte pazardaki en büyük üç operatör ve iştirakleri dışında kalan alternatif işletmecilerin Pazar payı %10,06 olarak belirlenmiştir. 2023 üçüncü çeyrek sonunda bu oranda düşüş olduğu görülmektedir. Bu oran AB ile kıyaslandığında çok düşük kalmaktadır.

3- ELEKTRONİK HABERLEŞME SEKTÖRÜNDE PİYASA DEĞERLERİ

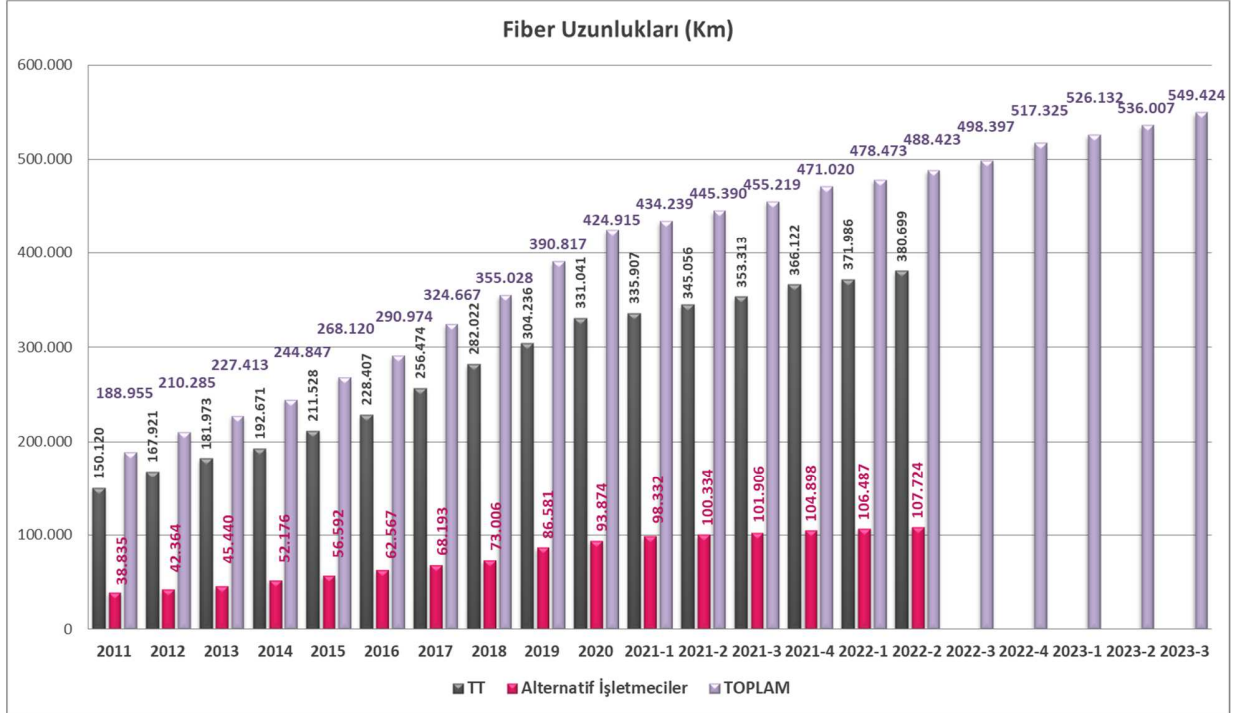
Sektörün yaklaşık %70'ini oluşturan iki şirketin piyasa değerleri incelendiğinde, 2008 yılından bu yana önemli ölçüde düşüş yaşandığı görülmektedir. Buna göre, 15 Mayıs 2008 tarihinde iki şirketin toplam değeri 22,90 Milyar Dolar iken, 29 Aralık 2023 tarihinde toplam değer 7,06 Milyar Dolar, 21 Şubat 2024 tarihinde ise 8,22 Milyar Dolar olmuştur.

4- GENİŞBANT ABONE SAYISI

Yukarıdaki grafikte toplam genişbant abone sayısı ve bu sayı içerisinde fiber abone sayısı ve oranı yer almaktadır. Buna göre 2023'n ikinci çeyreğinde %6,77 olan fiber abone oranı 2023 nc çeyrek sonunda %6,92 olarak belirlenmiştir.

5- FİBER UZUNLUKLARI

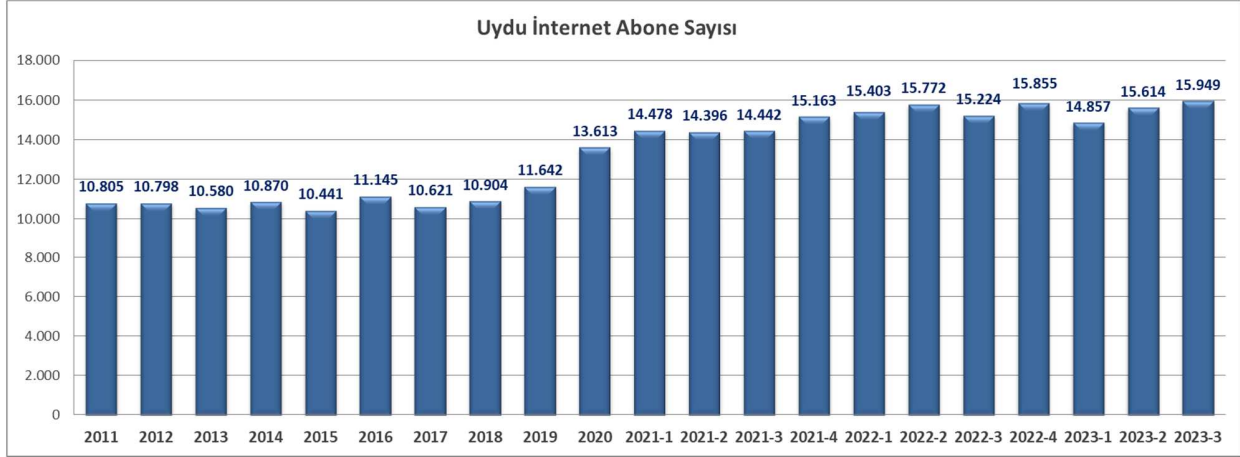

Yukarıdaki grafikte, 2009 yılından bugüne fiber altyapı uzunluklarına yer verilmektedir. Buna göre, 2023 ikinci çeyrekte 536.007 km olan toplam fiber uzunluğu, 2023 üçüncü çeyrek sonunda 549.424 km olarak belirlenmiştir.

2022 üçüncü çeyrek itibarı ile BTK Pazar Verileri Raporunda, fiber uzunlukları kapsamında TT ve alternatif işletmeci ayrımı kaldırılmıştır. Sektöre ışık tutacak olan bu ayrımın yeniden Raporlar kapsamında yer alması gerekmektedir¹.

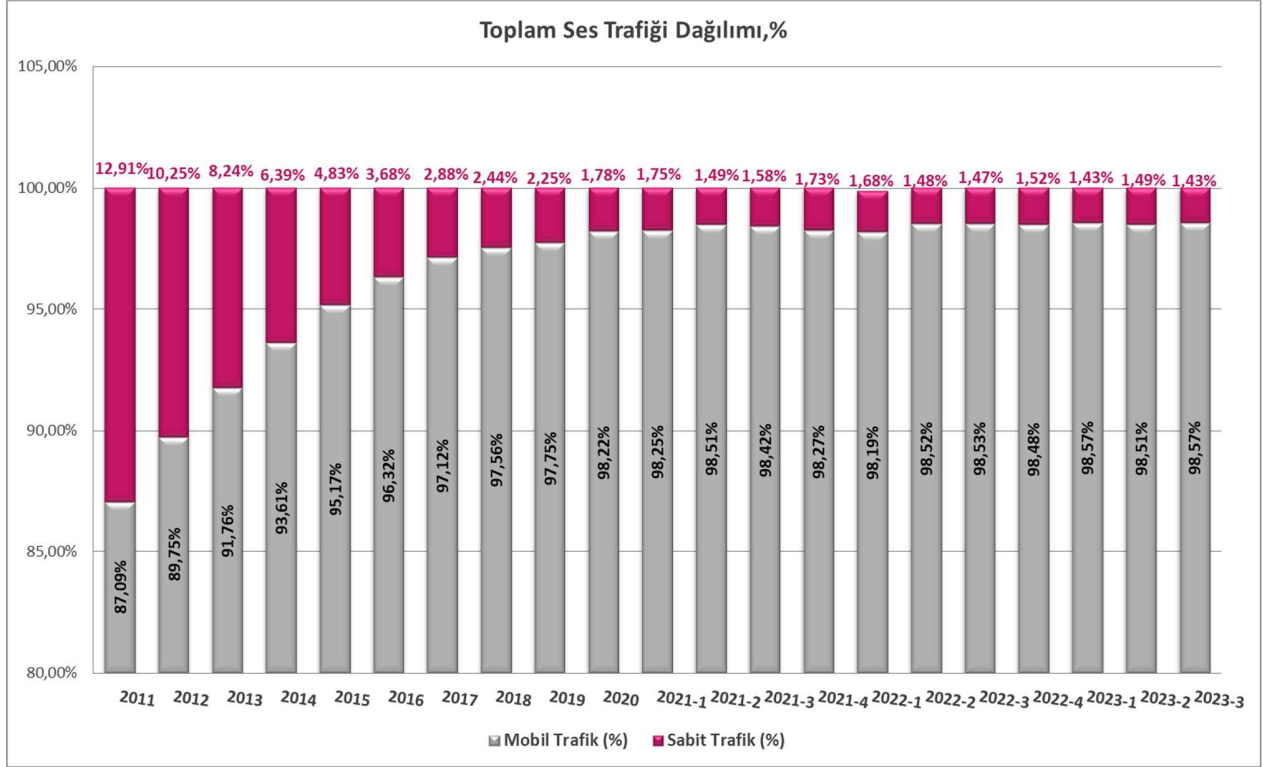
¹ <https://telkoder.org.tr/wp-content/uploads/2023/03/23-007.pdf>

6- GENİŞBANT UYDU HİZMETLERİ

Genişbant hizmetlerinde önemli bir alternatif olan uydu internet hizmetine ilişkin abonelik miktarlarına bakıldığında 2009 yılından bu yana önemli bir gelişme olmadığı ve bugüne kadar 5.144 yeni abone kazanımı olduğu görülmektedir. Bir önceki çeyreğe göre 2023 üçüncü çeyrek sonunda abone sayısında önemli bir değişiklik yaşanmamıştır.

7- SES TRAFİĞİ DAĞILIMI

Toplam ses trafiği içindeki sabit ses trafiği oranı 2009 yılından bu yana ciddi biçimde düşmüştür. 2009 yılında toplam trafiğin %82,5'i mobil, %17,4'ü sabit ses iken 2023 yılı ikinci çeyrek sonunda sabit ses trafiğinin oranı %1,49'a düşmüştür. 2023 üçüncü çeyrekte ise bu oran %1,43 olmuştur.

Türkiye'de sabit ses trafiğindeki hızlı düşüşün incelenmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

8- VERİ MERKEZİ İŞLETMECİLİĞİ

20 Nisan 2022 Tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye Bilişim Sektörünün Uluslararasılaşması ve E-Turquality (Bilişimin Yıldızları) Programı Hakkında Karar ile ilk defa “Veri Merkezi İşletmecisi” mevzuatımızda yerini almıştır².

2024 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı 577.3 sayılı tedbirde; İnternet Değişim Noktası (İDN) kurulmasına yönelik usul ve esaslar belirleneceği, İDN kurulumu gerçekleştirileceği belirtilmektedir. Bu tedbirle ilgili sorumlu kuruluşlar; Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, BTK’dır.

Ayrıca, 2023 Yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programında yer alan 470.2 sayılı tedbir artık yıllık programda yer almamaktadır (Veri merkezi sektörünün geliştirilmesini sağlayacak düzenleyici çerçeve ve teşvik mekanizması oluşturulması, Türkiye’nin yoğun ticaret yaptığı ülkelerle bulut hizmetlerinin sunulmasına yönelik işbirlikleri yapılması hedefi). Bu tedbirle ilgili sorumlu kuruluşlar; Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı’dır. Bu konuyla ilgili, YOİKK (Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu) çalışmaları kapsamında Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi tarafından yaklaşık 2,5 yıldır sürdürülen bir Kanun çalışması vardı³. Sektör tarafından, son aşamasına gelmiş bu kanun çalışması ne yazık ki hâlâ çıkmamıştır.

İnternet Değişim Noktaları 2019, Veri Merkezleri 2020 yılından bu yana Yıllık Programlarda yer almaktaydı ve bugüne kadar bu konularla ilgili henüz adım atılmamıştır⁴.

---

² <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2022/04/20220420-9.pdf>

³ VERİ MERKEZİ, BULUT BİLİŞİM VE PLATFORM HİZMETLERİ SEKTÖRLERİNİN GELİŞTİRİLMESİNE YÖNELİK DESTEK VE TEDBİRLER HAKKINDA KANUN TASLAĞI

⁴ <https://telkoder.org.tr/cumhurbaskanligi-yillik-programlari/>